

УДК (477)341.171:341.217(4)

Т.М. АНАКІНА, канд. юрид. наук,
Національний університет «Юридична академія
України імені Ярослава Мудрого»

ІНСТИТУЦІЙНА МОДЕЛЬ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЗА УГОДОЮ ПРО АСОЦІАЦІЮ

Ключові слова: Європейський Союз, Угода про асоціацію, євроінтеграція, співробітництво України та ЄС, інституційний механізм співробітництва

Ще з 1993 року на законодавчому рівні пріоритетним напрямом зовнішньої політики нашої держави визначено членство в Європейському Союзі. Незмінність європейського вибору України зумовлена цивілізаційною приналежністю до спільноти європейських народів. Інтеграція в європейський політичний, економічний та гуманітарний простір розглядається стратегічним орієнтиром і системоутворювальним чинником державно-правового розвитку.

На сучасному етапі міжнародного співробітництва України та Європейського Союзу актуальним питанням двосторонніх відносин є переговорний процес щодо підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [1], (далі – Угода про асоціацію) – нового базового міжнародного договору, який має замінити чинну Угоду про партнерство і співробітництво від 14.06.1994 р. [2] (далі – УПС). Проект тексту Угоди про асоціацію разом із текстом Угоди про створення глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, що є її невід’ємною частиною, було парафровано протягом 2012 року. Відтак згідно зі ст.10 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. [3] відбулося лише погодження остаточної редакції (встановлення автентичності) вказаного міжнародного договору шляхом проставлен-

ня ініціалів уповноважених осіб на кожній його сторінці. Із цього приводу Л.Л. Лукашук слушно зазначає, що, хоча парафування не є обов’язковим етапом укладання міжнародного договору, воно дозволяє уникнути в майбутньому спорів і непорозумінь щодо тексту відповідного договору, оскільки є незаперечним доказом його узгодження уповноваженими особами [4, с.392]. Підписання Угоди планується на черговому саміті ЄС – Україна, який відбудеться у листопаді 2013 року. Після цього договір потребує висловлення згоди на його обов’язковість з боку України, Європейського Союзу та його 28-ми держав-членів відповідно до їх законодавчих вимог, що є нормативно необмеженою в часі.

У вітчизняній юридичній літературі проблематика співробітництва України з Європейським Союзом стали предметом дослідження багатьох науковців, зокрема Ю.О. Волошина, М.М. Гнатівського, Я.М. Костюченка, Л.А. Луць, М.М. Микієвича, В.І. Муравйова, Ю.В. Мовчан, Р.А. Петрова, Н.В. Сюр, О.Я. Трагнюк, О.М. Шпакович, І.В. Яковюка та ін. Фундаментальні теоретичні розробки взаємовідносин ЄС з третіми країнами викладені російськими та західноєвропейськими вченими: Г. де Буркою, М. Гердегеним, Л.М. Ентінім, П. Ікхоутом, А.Я. Капустінім, С.Ю. Кашкінім, А.О. Моїсеєвим, Т.М. Нешатаєвою, Б.М. Топорнінім, Н.Б. Шеленковою, В.Г. Шемятенковим, Т.К. Хартлі та ін.

Однак, оскільки Угода про асоціацію є новою як у зовнішньополітичній практиці України, так і Євросоюзу і її текст оприлюднено відносно недавно, дослідження її змісту залишається майже нерозкритим у вітчизняній доктрині європейського права. Можна назвати лише поодинокі праці вітчизняних науковців, що вивчали окремі аспекти вказаного міжнародного договору: І.А. Березовської, І.В. Влялька, І.А. Кравчук, В.І. Муравйова, С.Ю. Перелігіна, Н.М. Рилач, О.В. Стрельцова, Ю.С. Хоббі та ін. При цьому ні вітчизняними, ні зарубіжними науковцями досі не аналізувалися особливості інституційного механізму співробітництва України та ЄС за

Угодою про асоціацію. Тому метою статті є встановлення найважливіших особливостей інституційної моделі співробітництва України та ЄС за проектом Угоди про асоціацію, у тому числі шляхом її порівняння з організаційною моделлю, що діє за Угодою про партнерство і співробітництво 1994 р., та іншими міжнародними угодами ЄС з третіми країнами, які запроваджують відносини асоціації.

Передусім відзначимо, що інституційний механізм співробітництва України та Європейського Союзу визначається ст.ст.460-470 Розділу VII («Інституційні, загальні та прикінцеві положення»), а також окремими статтями інших розділів Угоди про асоціацію. Вказаними нормами запроваджується розглянута організаційна модель двостороннього співробітництва, покликана забезпечити виконання положень Угоди. Зокрема, передбачається, що спільними органами є самі сторін угоди, Рада асоціації, Комітет асоціації, Парламентський комітет асоціації, Платформа громадянського суспільства. Передбачається також можливість заснування будь-якого спеціального комітету чи органу у конкретних сферах, які необхідні для виконання цієї Угоди (ч.2 ст.466). Відзначимо, що в основі системи спільних органів, передбаченої Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, як і іншими подібними міжнародними договорами Союзу з третіми державами, лежить модель інституцій ЄС, але з обмеженими функціями: саміт асоціації – Європейська Рада; Рада асоціації – Рада ЄС; Комітет асоціації – Європейська комісія; Парламентський комітет асоціації – Європейський парламент.

Саміт сторін угоди – це політичний орган, що забезпечує координацію України і ЄС на найвищому рівні. Чітких юрисдикційних повноважень саміт не має. Пунктом 1 ст.460 Угоди лише визначається, що під час самітів «здійснюється загальний нагляд за виконанням положень цієї Угоди, а також обговорення будь-яких двосторонніх або міжнародних питань, що становлять взаємний інтерес». Зустрічі в рамках самітів проводяться, як правило, один раз на рік.

Найважливішу роль в інституційному механізмі за Угодою відіграє Рада асоціації. Вона запроваджується для контролю, моніторингу та оцінки застосування і виконання Угоди та її перегляду (ст.461). Так, відповідно до мети поступового наближення законодавства України до права Союзу, яка закріплена в цій Угоді, Рада асоціації буде форумом для обміну інформацією про законодавчі акти України та Європейського Союзу, чинні та ті, що перебувають на стадії підготовки, а також про заходи з їхнього виконання, застосування та дотримання. З цією метою Рада асоціації може актуалізувати або вносити поправки до Додатків до цієї Угоди, враховуючи розвиток права ЄС і стандартів, що застосовуються, які визначені у міжнародних документах та, на думку Сторін, мають безпосереднє відношення до цього, без шкоди для будь-яких конкретних положень, відповідно до Розділу IV (Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею) цієї Угоди.

Рада асоціації виконує також установчу функцію: вона може прийняти рішення про створення будь-якого спеціального комітету чи органу у конкретних сферах, які необхідні для виконання цієї Угоди, і визначає склад, обов'язки і порядок функціонування таких органів (ч.2 ст.466). Крім того, Рада асоціації є єдиним органом вирішення будь-яких спорів, пов'язаних із тлумаченням, застосуванням та дотриманням сторонами зобов'язань за цією Угодою (ч.3 ст.476, ст.477). Засідання Ради проводяться регулярно на рівні відповідних міністрів відповідно до їх профілю з питань, що розглядатимуться, щонайменше раз на рік. Українську Сторону в Раді асоціації будуть представляти члени Уряду, Сторону ЄС – члени Ради ЄС.

Особливістю правового статусу Ради асоціації є її наділення винятковими повноваженнями щодо прийняття юридично обов'язкових для сторін рішень (ч.1 ст.463 Угоди про асоціацію). Такою компетенцією не володіє жоден з органів, створюваний відповідно до чинних угод про асоціацію ЄС з третіми країнами. Окрім того, вона може надавати сторонам рекомендації.

Для забезпечення ефективного функціонування Ради асоціації передбачається створення Комітету асоціації (ст.464 Угоди). У своєму регламенті Рада асоціації визначає обов'язки і порядок функціонування Комітету асоціації, до сфери відповідальності якого належить підготовка засідань Ради асоціації. Рада асоціації може делегувати Комітету асоціації будь-яке зі своїх повноважень, у тому числі повноваження ухвалювати юридично обов'язкові рішення (ч.2 ст.465 Угоди про асоціацію).

Комітет асоціації складається з представників обох сторін, головним чином на рівні вищих посадових осіб, та засідає щонайменше один раз на рік. Комітет асоціації проводить засідання у спеціальному складі як для вирішення всіх питань, пов'язаних з Розділом IV («Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею»). У такому складі він іменується Комітетом з питань торгівлі.

При Комітеті асоціації можуть засновуватися допоміжні органи, що є йому підзвітні. Зокрема, ст.300 Угоди передбачається заснування Підкомітету з питань торгівлі та стало-го розвитку, який є підзвітним Комітету Асоціації в його конфігурації відповідно до ч.4 ст. 465 цієї Угоди. Вказаний підкомітет, що складається з вищих посадових осіб в межах органів управління кожної сторони, здійснює контроль за імплементацією положень Угоди про асоціацію із віднесених до його відання економічних питань, зокрема щодо результатів діяльності, пов'язаної з процесом управління та оцінки впливу, та в обов'язковому порядку обговорює будь-які проблемні питання, що виникають у зв'язку із застосуванням Глави 13 Розділу IV Угоди.

Крім того, Угодою передбачено створення Парламентського комітету асоціації (ст.467) як консультативного органу, який складатиметься з членів Європейського Парламенту та депутатів Верховної Ради України та є форумом для проведення спільних зустрічей та обміну думками. Парламентський Комітет асоціації наділяється правом надсилати запити до Ради асоціації щодо відповідної інформації стосовно виконання Угоди, яка буде зобов'язана надати Комітету таку інформацію.

Парламентський комітет обов'язково повинен бути поінформований про рішення та рекомендації Ради асоціації. У свою чергу він може надавати рекомендації вказаному спільному органу (ст.468).

Порівняльна характеристика правового статусу спільних органів, передбачених Угодою про асоціації з Україною та відповідними міжнародними договорами з державами, що мають статус заявників (Албанією [5], Боснією і Герцеговиною [6]) та кандидатів на вступ до ЄС (Ісландією [7], Македонією [8], Сербією [9], Туреччиною [10], Чорногорією [11]) дозволяє зробити висновок, що така модель загалом є типовою для подібного виду угод Євросоюзу. Так, типовим є заснування трьох основних інституцій: Ради асоціації (Ради стабілізації та асоціації, Ради Європейського економічного простору), Комітету асоціації (Комітету стабілізації та асоціації, Спільного комітету Європейського економічного простору) та Міжпарламентського комітету асоціації (Парламентський комітет стабілізації та асоціації, Спільний парламентський комітет Європейського економічного простору). Крім того, повноваження вказаних органів є подібними тим, що закріплені за спільними органами за Угодою про асоціацію з Україною.

Водночас на відміну чинних угод про асоціацію з європейськими країнами за проектом Угоди про асоціацію з Україною з метою демократизації процесу реалізації її норм передбачається створення Платформи громадянського суспільства (ст.469 Угоди про асоціацію), що складається з представників громадянського суспільства України та членів Європейського економічного і соціального комітету. Запровадження такого органу є інноваційним для подібних угод з європейськими країнами і створює передумови для глибокого і системного залучення громадянського суспільства до усього спектра відносин між Україною та ЄС. Так, Парламентський Комітет асоціації та Платформа громадянського суспільства повинні бути проінформовані про рішення та рекомендації Ради асоціації, та

можуть надавати рекомендації Раді асоціації. Крім того, Угода передбачає, що Комітет асоціації та Парламентський комітет асоціації здійснюватимуть регулярні контакти з представниками Платформи громадянського суспільства задля отримання їхнього висновку щодо досягнення цілей цієї Угоди.

Однак слід зауважити, що залучення громадянського суспільства до євроінтеграційного процесу передбачено також Рішенням Ради ЄС та Європейської Комісії від 22.07.2013 р. щодо правил процедури Ради стабілізації та асоціації ЄС-Сербія [12]. Йдеться про запровадження Спільного консультативного комітету громадянського суспільства, що складається з членів Європейського економічного і соціального комітету та представників громадських організацій Сербії. Крім того, Рішенням засновується Спільний консультативний комітет, що об'єднує Комітет регіонів ЄС та представників локальних та регіональних влад Сербії. В Угодах про асоціацію з іншими державами та рішеннях, прийнятих на їх основі, практика заснування подібних органів більше не зустрічається.

Якщо порівнювати організаційну модель, передбачену проектом Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та чинною Угодою про партнерство і співробітництво 1994 р., можна помітити також досить багато схожих рис. Так, Главою X УПС («Інституційні, загальні та заключні положення») спільними керівними органами визначені Рада з питань співробітництва, Комітет з питань співробітництва, Комітет з парламентського співробітництва як прототипи відповідних органів за Угодою про асоціацію. Разом із тим принципово відмінною рисою існуючої інституційної моделі, що яскраво відрізняє її від пропонованої Угодою про асоціацію, є юридична сила рішень спільних органів.

Так, усі спільні органи за УПС (статті 85, 92, 96) можуть приймати лише рекомендаційні рішення, що охоплюються поняттям «м'якого права» та за своєю суттю є політичними домовленостями. Відповідно Україна, з огляду на свої національні інтереси і виходячи з

політичної доцільності, може повністю впровадити рекомендацію, надану Європейським Союзом щодо формату співробітництва, на національному рівні та вжити відповідних заходів; здійснити часткове впровадження рекомендаційної норми; зберегти status quo або все ж вдосконалити своє законодавство. При цьому у разі неврахування або неповного врахування положень рекомендацій, поданих ЄС, держава не буде притягуватися до юридичної відповідальності. Однак вказана обставина об'єктивно може створити значні перешкоди в напрямку євроінтеграції та викликати негативну політичну оцінку з боку керівництва Європейського Союзу.

У той же час Угодою про асоціацію за Радою асоціації та в порядку делегування Комітетом асоціації передбачається прийняття юридично обов'язкових для сторін рішень (ч.1 ст.463, ч.2 ст.465), що, як було нами зазначено, є характерним для такого типу угод ЄС з третіми країнами. Юридично обов'язкові рішення приймаються з метою імплементації та подальшого розвитку і поглиблення відносин асоціації між сторонами, що свідчить про більш прогресивний характер відносин сторін, на відміну від м'яких політичних рекомендацій, передбачених УПС, що не можуть призводити до швидких євроінтеграційних процесів.

У зв'язку з цим варто окремо зупинитися на особливостях прийняття юридично обов'язкових рішень вищевказаними спільними органами. Передусім звернемо увагу, що Угода про асоціацію досить загально визначає порядок формування Ради асоціації, її склад Угодою чітко не визначений. Так, відповідно до п.2 ст.461 Угоди «за взаємною згодою засідання Ради асоціації проводяться у будь-якому складі». При цьому в Угоді чітко не вказується, яким чином повинна досягатися ця взаємна згода, а словосполучення «в будь-якому складі» є досить абстрактним.

Пункт 1 ст.463 Угоди проголошує: «Для досягнення цілей цієї Угоди Рада асоціації має повноваження ухвалювати рішення в рамках сфери дії цієї Угоди у випадках, перед-

бачених нею. Рішення є обов'язковими для Сторін, які вживають необхідних заходів, у тому числі, у разі необхідності, заходів в рамках спеціальних органів, створених відповідно до цієї Угоди, для виконання прийнятих рішень. Рада асоціації може також надавати рекомендації». При цьому Угода не містить жодних вказівок щодо методів прийняття рішень як юридично обов'язкового, так і рекомендаційного характеру. Крім того, не визначено вагу голосу або кількість голосів сторін, що беруть участь у прийнятті відповідного рішення.

Вказані вище положення можуть призводити до численних дискусій серед науковців щодо наднаціональної природи Ради асоціації та Комітету асоціації та можливості прийняття ними юридично обов'язкових для нашої держави актів всупереч національним інтересам України, які підлягають суворому виконанню, та несумісності таких актів положенням Конституції України.

На наше переконання, проект Угоди про асоціацію не дає достатніх підстав для такого висновку. По-перше, що стосується порядку формування Ради асоціації, жоден з міжнародних угод такого типу з державами-заявниками та державами-кандидатами не конкретизує складу цього органу. Статтею 462 Угоди про асоціацію з Україною передбачається, що Рада асоціації має прийняти власний регламент, в якому, ймовірно, і будуть визначені особливості формування складу цього органу. Разом із тим у ч.2 ст.461 однозначно передбачено, що «склад Ради асоціації взаємною згодою Сторін». Водночас Рада асоціації як орган контролю за дотриманням положень Угоди може діяти виключно в межах контролю за виконанням зобов'язань Сторін за Угодою і тому не має жодних повноважень поза межами цих зобов'язань. Отже, враховуючи те, що Угода підлягає ратифікації Верховною Радою України, Рада асоціації діятиме в межах повноважень, прямо погоджених парламентом України. У цьому сенсі діяльність Ради асоціації подібна до діяльності багатьох інших

контрольних органів за дотримання положень міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України. Отже, норми Угоди про асоціацію в цій частині не суперечать Конституції України.

По-друге, у ч.1 ст.463 прямо зазначається, що «Рада асоціації приймає рішення і рекомендації за згодою Сторін (виділено мною – Т. А.) після завершення відповідних внутрішніх процедур». Подібна норма передбачена в ч.3 ст.465: «Комітет асоціації приймає рішення за згодою Сторін» (виділено мною – Т. А.). Таким чином, якою б не була процедура прийняття рішення, без згоди української сторони воно не може бути ухваленим.

У зв'язку з цим варто звернутися до регламентів про функціонування спільних органів, прийнятих на виконання угод про асоціацію між ЄС та третіми державами для деталізації їх повноважень. Так, згідно з Регламентом Ради стабілізації та асоціації ЄС-Чорногорія від 14.06.2010 р. [13] вказаний орган збирається на рівні міністрів від обох сторін (ст.2) та «приймає рішення за загальною згодою Сторін» (англ. «by common agreement of the Parties»). Аналогічним чином приймаються юридично обов'язкові рішення в рамках Комітету стабілізації та асоціації (ст.8 Регламенту Комітету стабілізації та асоціації, що є додатком до Регламенту Ради стабілізації та асоціації ЄС-Чорногорія від 14.06.2010 р.). Аналогічні норми містяться в проекті Регламенту Ради стабілізації та асоціації ЄС-Сербія від 22.07.2013 р. [12] (ст.10) та інших побідних актах. Отже, практика відносин асоціації третіх держав з Європейським Союзом демонструє, що спільні органи, які наділяються повноваженнями приймати юридично обов'язкові рішення, формуються на паритетних засадах, приймають рішення виключно за взаємною згодою, що дозволяє забезпечити захист національних інтересів відповідних третіх країн.

На завершення дослідження особливостей інституційного механізму співробітництва за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС варто звернути увагу ще на один принциповий нюанс. На сьогодні нормативно невирі-

шеним залишається питання про місце рішень спільних органів, створюваних на підставі міжнародних договорів за участі України, зокрема, юридично обов'язкових рішень Ради асоціації та Комітету асоціації, в системі національного законодавства.

Більше того, згідно з чинною ст.9 Конституції України залишається остаточно не вирішеним питання про місце норм міжнародного та європейського права у правовій системі України, на що неодноразово зверталася увага науковців [14, 15]. Вказане завдання не вирішено й у ч.2 ст.19 Закону України «Про міжнародні договори України» [16], де встановлено співвідношення тільки одного з джерел міжнародного права, міжнародних договорів (а точніше одного з їх різновидів – міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України), з нормативно-правовими актами України. Тож невизначеним залишається питання про місце багатьох інших джерел міжнародного права у національному правопорядку, зокрема актів спільних органів, що засновуються міжнародними договорами України та актів міжнародних організацій, членом яких є Україна.

Певний науковий інтерес у даному разі становить євроінтеграційний досвід Хорватії, яка у 2003 р. подала заявку на вступ до Євросоюзу і вже 01.07.2013 р. стала 28-ою державою-членом ЄС. Запорукою швидких передвступних переговорів було успішне проведення низки політико-правових реформ та внесення суттєвих змін до Основного Закону держави 1990 р. [17]. Перебуваючи ще у статусі країни-кандидата на вступ, у 2009 р. Конституцію Хорватії було доповнено окремим розділом VIII, присвяченим Європейському Союзу. Зокрема, у ст.145 передбачається, що «усі правові акти та рішення інституцій ЄС, що підтримуються Республікою, повинні застосовуватися відповідно до *acquis communautaire* ЄС». Тож країна заздалегідь визначила місце таких актів у внутрішньому праві.

Отже, укладання Угоди про асоціацію з ЄС потребує визначення місця юридично обов'язкових рішень, що ухвалюються Радою асоці-

ації та в порядку делегування Комітетом асоціації, в системі національного законодавства. У цьому контексті варто погодитися із В.І. Муравйовим, що «подальший розвиток інтеграції України у Євросоюз обов'язково вимагатиме внесення відповідних положень до внутрішнього законодавства з метою створення передумови для дії вторинного законодавства європейських інтеграційних об'єднань у внутрішньому правопорядку країни» [18, с.487].

У зв'язку з вказаним можна запропонувати власний підхід щодо визначення статусу таких джерел міжнародного права: місце юридично обов'язкових актів, прийнятих спільними органами, що запроваджуються міжнародними договорами, визначати місцем відповідних міжнародних договорів у системі національного законодавства, на основі яких вони приймаються. Однак така теза потребує відповідного законодавчого підтвердження і гарантування у національному праві України. Тож постає необхідність внесення змін до Закону України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 р. № 1906-IV, що не лише самі чинні міжнародні договори, але й юридично обов'язкові рішення спільних органів, створених відповідно до таких договорів, підлягають застосуванню в разі колізії з актом законодавства України. При цьому для вирішення системних проблем співвідношення норм міжнародного та національного права України необхідним є прийняття закону про нормативно-правові акти в Україні, що визначить місце норм міжнародного права у вітчизняному правопорядку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Угода про асоціацію між Україною, Європейським Союзом та їх державами-членами (проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://comeuroint.rada.gov.ua/komevoint/doccatalog/document?id=56219>.
2. Угода про партнерство і співробітництво між Україною, Європейськими співтовариствами та їх державами-членами : від

14.06.1994 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 24. – Ст. 1794.

3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів : від 23.05.1969 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_118.

4. Лукашук И. И. Современное право международных договоров: в 2 т. / И. И. Лукашук ; Рос. Акад. наук, Ин-т гос-ва и права. – М. : Волтерс Клувер, 2004. – Т. 1. Заключение международных договоров. – 2004. – 672 с.

5. Stabilisation and Association Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Albania, of the other part, of 12.06.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:107:0166:0502:EN:PDF>.

6. Stabilisation and Association Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Bosnia and Herzegovina, of the other part, of 16.06.2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enlargement/potential-candidate-countries/bosnia_and_herzegovina/eu_bosnia_and_herzegovina_relations_en.htm

7. Agreement on the European Economic Area of 02.05.1992 р. // Official Journal. – 1994. – Serie L. № 1 – Р. 3.

8. Stabilisation and Association Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Former Yugoslav Republic of Macedonia, of the other part, of 09.04.2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/the_former_yugoslav_republic_of_macedonia/saa03_01_en.pdf.

9. Stabilisation and Association Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and Republic of Serbia, of the other part, of 29.04.2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/serbia/key_document/saa_en.pdf.

10. Agreement creating an association between the European Economic Community and Turkey of 12.09.1963 [Електронний ре-

сурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCreateTreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?step=0&redirect=true&treatyId=172>.

11. Stabilisation and Association Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and Republic of Montenegro, of the other part, of 15.10.2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCreateTreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?step=0&redirect=true&treatyId=7281>.

12. Council and Commission Decision of 22.07.2013 establishing the position to be taken on behalf of the European Union and the European Atomic Energy Community within the EU-Serbia Stabilisation and Association Council concerning a Decision of the EU-Serbia Stabilisation and Association Council adopting its rules of procedure // Official Journal of the European Union. – 2013. – Serie L. – № 278. – Р. 1–13.

13. Decision № 1/2010 of the EU-Montenegro Stabilisation and Association Council of 14.10.2010 adopting its Rules of Procedure // Official Journal of the European Union. – 2010. – Serie L. – № 179. – Р. 11–15.

14. Денисов В. Н., Мельник А. Я. Розвиток правових засад та механізмів верховенства міжнародного права у внутрішньому праві України // Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / за ред. В. Н. Денисова. – К. : Юстиніан, 2006. – С. 12–39.

15. Денисов В. Н. Право Європейського Союзу та правопорядок України: механізм взаємодії // Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / Денисов В. Н., Муравйов В. І. ; за ред. В. Н. Денисова. – К. : Юстиніан, 2006. – С. 540–550.

16. Закон України «Про міжнародні договори України» : від 29.06.2004 р., № 1906–IV // ВВР України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.

17. The Constitution of the Republic of Croatia 1990 (consolidated text). – Офіц. сайт Парламенту Республіки Хорватія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=729>.

18. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. В. І. Муравйова. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.

Анакіна Т. М. Інституційна модель співробітництва України та Європейського Союзу за Угодою про асоціацію / Т. М. Анакіна // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 14–21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_4.pdf

Розкрито найважливіші особливості інституційної моделі співробітництва України та ЄС за проектом Угоди про асоціацію. Надається порівняльна характеристика цієї моделі та моделі, що запроваджена чинною Угодою про партнерство і співробітництво 1994 р., а також організаційних моделей за іншими міжнародними угодами ЄС з третіми країнами, які запроваджують відносини асоціації. Звертається увага на практичні проблеми, пов'язані з невизначеністю місця юридично обов'язкових рішень, що приймаються спільними органами за Угодою про асоціацію, в правопорядку України.

Анакіна Т.Н. Институциональная модель сотрудничества Украины и Европейского Союза по Соглашению об ассоциации

Раскрыты наиболее важные особенности институциональной модели сотрудничества Украины и ЕС по проекту Соглашения об ассоциации. Дается сравнительная характеристика этой модели и модели, предусмотренной действующим Соглашением о партнерстве и сотрудничестве 1994 г., а также организационными моделями по другим международным договорам ЕС с третьими странами, учреждающими отношения ассоциации. Обращается внимание на практические проблемы, связанные с неопределенностью места юридически обязательных решений, принимаемых общими органами по Соглашению об ассоциации, в правопорядке Украины.

Anakina T.M. Institutional Model of Ukraine and the European Union Cooperation under the Association Agreement

The main particularities of the institutional model of Ukraine and the European Union Cooperation according to the draft Association Agreement are determined. The author makes its comparative characteristic with the institutional model under the Partnership and Cooperation Agreement of 1994 and other international treaties with the third countries provided association relations. A special attention is paid on some practical issues dealing with indeterminacy of the status of legal binding decisions of common institutions under the Association Agreement in the legal order of Ukraine.